

Nieuwsbrief

ERFGOEDLIJN
LANDGOEDERENZONE

jaargang 2 / nummer 4 / februari 2015

Met deze nieuwsbrief communiceert de Erfgoedlijn Landgoedzone vier maal per jaar met betrokkenen en geïnteresseerden. Ondernemers, vertegenwoordigers van erfgoedinstellingen, landschapsorganisaties, beheerders van erfgoed, musea, gemeenten, belangenorganisaties, maar ook gebruikers worden op de hoogte gehouden over de voortgang van projecten en over belangrijke nieuws- en agendazaken voor deze erfgoedlijn. U kunt ook zelf een bijdrage aanleveren voor de nieuwsbrief: mailt u die aan Evelien Masselink, <mailto:masselink@erfgoedhuis-zh.nl>. Kent u mensen die interesse hebben in deze nieuwsbrief? Stuur u de nieuwsbrief aan hen door, en verzoek hen hun e-mailadres op te geven aan redactie@geschiedenisvanzuidholland.nl. Voor meer informatie over de Erfgoedlijn Landgoedzone kijkt u op www.landgoedzonezh.nl.

De nieuwe projectleider

Aty de Wolf stopt als projectleider van de Erfgoedlijn Landgoedzone. Met ingang van 1 februari jl. is zij gaan werken bij bureau Economische Zaken, waar zij zich vooral bezig zal houden met het onderwerp economie en ruimte. Naja van den Heuvel, allen al bekend, wordt haar opvolgster. Wij wensen Aty veel succes op haar nieuwe werkplek.

Ridderoorkondes en nieuwe jonkvrouwen

Het Landgoedpaspoort heeft jong en oud geïnspireerd om landgoederen te bezoeken. De kinderen die hun volgestempelde Landgoedpaspoort naar het Erfgoedhuis Zuid-Holland terugstuurden, hadden de dag van hun leven op vrijdag 28 november 2014. Niemand minder dan Sinterklaas en zijn Pieten ontvingen de kinderen, en deelden de oorkondes uit, zodat er op Hofwijck ineens 14 nieuwe ridders en jonkvrouwen rondliepen.

Vooruitblik 25 mei Dag van het Kasteel

Al negen jaar op rij wordt de Dag van het Kasteel georganiseerd door de Nederlandse Kastelenstichting. Dit jaar zal de erfgoedlijn Landgoederen aanhaken bij dit evenement.

De deelnemende kastelen en landgoederen zijn:

- Berbice
- Kasteel Duivenvoorde
- Ockenburgh
- Te Werve
- Huys Dever
- Kasteel Keukenhof
- Hofwijck
- Kasteel Oud-Poelgeest
- Vroenhof
- De Paauw
- Beresteijn
- Huys te Warmont

Op dit moment is projectleider Renata Haring met alle deelnemers aan het kijken naar de beste invulling per landgoed. Zo worden er bijvoorbeeld bij het ene landgoed rondleidingen gegeven, zijn er elders re-enactmentgroepen actief en worden er speurtochten uitgezet voor kinderen.

Alle informatie komt beschikbaar op de website www.geschiedenisvanzuidholland.nl. Houdt u de datum van 25 mei vast vrij in uw agenda, ook wanneer u zelf niet open bent op die dag!

Landgoederenfilmpjes

Erfgoedhuis Zuid-Holland heeft een aantal korte filmpjes laten maken over landgoederen langs de Landgoederenzone. Het doel is om bijzondere verhalen of anekdotes – over het park, het huis of (oud)bewoners – vast te leggen. Het gaat om een pilotproject waaraan 3 landgoederen meewerken, namelijk Berbice, Oud-Poelgeest en Te Werve. De filmpjes worden op de website www.geschiedenisvanzuidholland.nl geplaatst en ook op YouTube. Dat maakt het mogelijk om de filmpjes ook op andere websites te laten zien. We bevelen de filmpjes, waarin ook tafelgenoten van deze erfgoedlijn figureren, van harte aan!

Feestelijke opening Ijskelder op Hofwijck

Tijdens één van de ergoedlijnbijkomsten is subsidie verleend aan de restauratie van de ijskelder op Hofwijck.

Op 30 april a.s. wordt de gerestaureerde ijskelder van Hofwijck feestelijk geopend. Dan is tevens de tentoonstelling *IJSKOUD!* over ijskelders in het algemeen te bezichtigen.

De afgelopen weken is hard gewerkt aan de restauratie van de ijskelder. De ijskelder bevat veel originele details uit de tijd van Huygens. Zo zijn er achterin de ijskelder compartimenten te zien waarin de gekoelde waren werden gestald. Ook de vloertegels zijn zeventiende-eeuws. De ijskelder bevat dezelfde tegels als de Oud-Hollandse keuken die zich recht tegenover de ijskelder bevindt. De plek van de ijskelder van Hofwijck, in het talud onder de brug naar de buitenplaats, is uniek. Hofwijck is het enige landgoed met een ijskelder zo dichtbij het huis. Dat maakte de bevoorrading eenvoudig.

Met een bootje werden de waren vanaf de Vliet de vijver overgevoerd. De spullen kregen dan direct een plaatsje in de ijskelder. Met de ijskelder kan het verhaal van Hofwijck en het leven op de buitenplaats nog beter worden verteld.

Tuin der zinnen bij 't Huys Dever

Helemaal 'besloten' is de nieuwe tuin bij 't Huys Dever nog niet, maar als de natuur ongestoord zijn gang kan gaan heeft de Lissese Ridderhofstad over een jaar of drie een echte *hortus conclusus*.

De 'Tuin der Zinnen', zoals het ontwerp is genoemd, is het resultaat van een prijsvraag van het Vakblad Tuin en Landschap, uitgeschreven op verzoek van de Stichting Vrienden van 't Huys Dever. 'Ontwerp een laatmiddeleeuwse tuin voor 't Huys Dever', zo luidde de opgave. De prijsvraag leverde een recordaantal van 64 inzendingen op, en een winnend ontwerp van de landschapsarchitecten Joost Emmerik en Tomas Degenaar.

Het ontwerp viel de jury op door de verbluffende eenvoud in combinatie met een architectonisch krachtig gebaar. Kenmerkende middeleeuwse elementen zijn water, zodenbank en bloemvakken van wilgenvlechtwerk. De successiebeplanting geeft bijna jaarrond een aantrekkelijk beeld. Een brede gemengde haag van meidoorn en beuk sluit de wereld buiten. De tuin wordt onderhouden door vrijwilligers.

Het project is gerealiseerd dankzij bijdragen van de J.C. Ruigrok Stichting, Fonds 1818, de gemeente Lisse, Hoveniersbedrijf G. Rutgrink, de provincie Zuid-Holland, Rabobank Bollenstreek, Rotary Hillegom-Lisse, Rotary Lisse Bollenstreek en de Stichting Vrienden van Dever. De Tuin der Zinnen is dagelijks vrij te bezoeken. 't Huys Dever zelf is op woensdag t/m zondag van 14.00 tot 17:00 uur geopend voor bezoekers. Kijk voor meer informatie op www.kasteeldever.nl/

Maak kennis met Dorrepaal

Dorrepaal is een indrukwekkend monument gelegen op een bijzondere plek. Hennes Claassen vertelt: "Dat voel je zodra je het terrein op komt. Buitengoed Dorrepaal maakt deel uit van de landgoederenzone langs de Vliet, die loopt tussen Delft en Leiden. De buitenplaats uit 1640 ligt in Leidschendam-Voorburg tegenover de Oude Tolbrug in de wijk Park Leeuwenbergh.

Er werken 7 verschillende groepen aan het onderhoud en de ontwikkeling van de buitenplaats. Volwassenen met een verstandelijke beperking werken op het terrein, in de villa of in de kas als tuinman, dierenverzorger, caissière of productie- of horecamedewerker. Bezoekers komen voor de winkel, theetuin, kinderspeelplek, dieren, de sfeer of voor wat rust en een wandelingetje.

De belangrijkste historische elementen zijn de 18e-eeuwse fruitmuren, de U-vormige vijver en de 19e-eeuwse villa. De barokke tuin die in 1712 mooi

zichtbaar was, bleek op een kaart van 1812 helemaal omgevormd te zijn tot een tuin met de toen inmiddels populaire Engelse landschapsstijl. Daarnaast heeft huize Dorrepaal een rol gespeeld in de slag om Ypenburg en is de naam Maduro voor eeuwig verbonden aan deze strategische plek.” Meer informatie:

www.buitengoeddorrepaal.nl

Restauratie Drakenzaal in Kasteel Oud Poelgeest

Na een lange periode van voorbereidingen en onderzoek is de restauratie van de Drakenzaal in het Kasteel Oud Poelgeest te Oegstgeest op 5 januari 2015 gestart.

Hennie Völker vertelt: “Eerlijk gezegd waren wij ons niet bewust van dit “juweel” binnen het kasteel. Misschien is dat ook niet verwonderlijk, de tand des tijds had zijn sporen nagelaten. Ooit begonnen als een pronk-eetzaal voor de familie Willink, was het kasteel en dus ook deze zaal achtereenvolgens in gebruik door Nederlandse-, Duitse- en Canadese militairen, om na WOII te dienen als eetzaal voor jeugdgroepen die deelnamen aan werkweken in het kasteel. Vervolgens werd de Drakenzaal gebruikt als cursuszaal voor het congrescentrum Oud Poelgeest. Het fraai gestuckte plafond zat inmiddels dik onder de witkalk, verplichte rookmelders en noodverlichting waren op het plafond geschroefd daar waar het technisch goed uitkwam, niet persé de plaats met het meeste ontzag voor de fraaie stuck-ornamenten. Aan de roodmarmeren schouw ontbraken meerdere onderdelen, zowel het staande verfwerk als de wol met zijde wandbespanning toonden een lappendeken van reparaties, en de vloer was in de loop van de tijd steeds hoger komen te liggen doordat er lagen overheen waren gelegd.

Als eerste zijn alle muren met wandbespanning en houtsnijwerk evenals de marmeren schouw afgedekt. Vervolgens is er een werkvloer onder het plafond gemaakt. Dankzij deze werkvloer kon nog gedetailleerder onderzoek worden verricht naar de kleuren die ooit werden gebruikt voor dit polychrome plafond. Al het voorwerk zoals schoonmaken, witkalk- en verflagen verwijderen is gedaan. Alle gebreken en beschadigingen aan de stuckornamenten zijn gerestaureerd en de scheuren zijn gerepareerd. Het hele plafond is voorzien van een speciale onderlaag verf waarop de kleuren, die alle ornamenten hebben gehad, kunnen worden aangebracht. Vanaf nu wordt het steeds mooier. Je krijgt ook een indruk van de toewijding en het vakmanschap van de mensen die dit soort restauratiewerk doen en daarmee schoonheid uit het verleden zichtbaar maken.

Dichtwedstrijd Dichter op Hofwijck: twee winnaars

Tijdens een feestelijke dichtavond in Huygensmuseum Hofwijck op 29 januari 2015 zijn de winnaars van de dichtwedstrijd *Dichter op Hofwijck* bekend gemaakt. Annette Akkerman kreeg van de jury de eerste prijs voor haar gedicht *Aan het ziekbed*. De publieksprijs werd toegekend aan Bert van den Helder voor zijn gedicht *Gladiolen*. Hofwijck organiseerde de dichtwedstrijd dit jaar voor de vierde keer en ontving 114 inzendingen.

De dichtwedstrijd past goed bij de bouwheer en bewoner van de buitenplaats Hofwijck: Constantijn Huygens. Constantijn is één van de bekendste dichters uit onze Gouden Eeuw. Hij schreef talloze gedichten: liefdesgedichten, gelegenheidsgedichten, vrolijke, droevige en spitsvondige gedichten.

Restauraties aan Berbice

De restauratie van Berbice vordert gestaag. Stan Dessens vertelt: "Als je vanuit Leiden Voorschoten komt binnenrijden, zie je nu het gerestaureerde dak, de goten en de kroonlijst uit de steigers komen. De vier schoorstenen staan weer te pronken. Aannemer Burgy zakt nu naar de eerste verdieping en de begane grond. We hopen dat in de zomer de steigers rond het gebouw verdwenen zijn: dan staat het gebouw er weer in zijn volle glorie."

Berbice doet op zijn eigen bescheiden manier mee aan de 'Dag van het Kasteel' op 25 mei: er zijn rondleidingen en in de orangerie kan koffie en thee gedronken worden. We proberen alle bezoekers een gastvrij onthaal te bieden."

Het boek 'Begeerlijk Berbice' was in december 2014 direct uitverkocht. Eind december is de tweede druk binnen gekomen en kan het boek weer besteld worden. Dat kan door het overmaken van € 25 (inclusief verzendkosten) op rekening NL74 RABO 0305 2994 33 t.n.v. de Vereniging OGL Voorschoten. Wel graag uw naam en adres vermelden.

sKBL zet zich in voor het behoud van cultuurgroen en erfgoed

Samenwerken voor het behoud van ons erfgoed is essentieel in deze tijd. Samen kun je meer bereiken op het vlak van belangenbehartiging, promotie en kennis. De landgoederenzone in Zuid-Holland is daar een mooi voorbeeld van. sKBL, opgericht in 2014, creëert een platform, met publieksinformatie over alle Nederlandse kastelen, historische buitenplaatsen en landgoederen, en verbindt steeds meer organisaties aan zich om samen te werken aan het behoud van ons cultuurgroene erfgoed. De jonge organisatie groeit gestaag, wekelijks sluiten zich KBL aan als vriend, maar ook gemeenten en provincies onderschrijven het belang van een organisatie als sKBL. De provincie Zuid-Holland is sinds eind vorig jaar betrokken bij sKBL. De provincie Gelderland is onlangs toegetreden tot het netwerk. Met de steun van onder andere de provincies kan sKBL ook uitvoering geven aan haar streven om KBL, eigenaren, beheersorganisaties en beleidsmakers samen te brengen en samen op te trekken voor het behoud van dit bijzondere erfgoed. Het platform sKBL is daarmee niet alleen een zoekmachine voor (praktische) bezoekersinformatie en een evenementenagenda, maar ook een platform voor eigenaren en beheerders waar men elkaar kan vinden in gezamenlijke doelen en problemen. Meer weten over sKBL of activiteiten op KBL kijk dan op www.skbl.nl.

Provinciale vrijwilligersdag 2015

Vrijwilligersdag 2014 bij Archeopark Matilo

Ook dit jaar organiseert Landschap & Erfgoed Zuid-Holland weer de jaarlijkse provinciale vrijwilligersdag. Alle vrijwilligers die actief zijn in erfgoed en groen zijn van harte welkom op het landgoed Nieuw-Leeuwenhorst in Noordwijkerhout. De provinciale vrijwilligersdag is bedoeld als dank voor de enorme inzet van alle vrijwilligers die actief zijn in natuur, landschap en erfgoed in de provincie Zuid-Holland. Het thema van deze vrijwilligersdag is het **beleven van groen en erfgoed** waarbij het gebruik van alle zintuigen centraal staat. Deelname is gratis, maar aanmelden is wel verplicht.

U kunt zich digitaal aanmelden via: <http://www.landschaperfgoedzh.nl/aanmeldenvrijwilligersdag/>

Nieuwsbrief Landgoederenzone

Kent u mensen die interesse hebben in deze nieuwsbrief? Stuur u de nieuwsbrief aan hen door, en verzoek hen hun e-mailadres op te geven via: redactie@geschiedenisvanzuidholland.nl

Meer informatie over deze en andere erfgoedlijnen vindt u op www.geschiedenisvanzuidholland.nl

Heeft u een projectidee of wilt u meer weten van de Erfgoedtafel, neem dan contact op met Naja van den Heuvel, projectleider van de Erfgoedlijn Landgoederenzone | bureau Cultuur en Vrijetijd van de provincie Zuid-Holland, T 070 441 6159 e-mail n.vanden.heuvel@pzh.nl

Colofon

Coördinatie en redactie: Evelien Masselink, Onno Helleman en Samantha van As, Erfgoedhuis Zuid-Holland

Met bijdrages van: Helene Blaak (SKBL), Henny Völker (Oud-Poelgeest), Hennes Claassen (Dorrepaal), Janelle Moerman (Hofwijck), Stan Dessens (Berbice), Ed Olivier (Huys Dever), Marloes Wellenberg (Erfgoedhuis ZH) en Michiel Houtzagers (ZHL).

Uitgave: februari 2015

Erfgoedlijnen

Bunkers, kastelen, landgoederen en trekvaarten zijn zichtbare restanten van onze geschiedenis. Zij creëren een omgeving met een eigen identiteit waarin het prettig wonen, werken en recreëren is. De provincie maakt het - samen met anderen - mogelijk om het erfgoed in Zuid-Holland te bezoeken, ervan te genieten en te leren over onze geschiedenis. Zo blijft ons erfgoed voor de toekomst behouden.